

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno tužilaštvo
Federacije Bosne i Hercegovine

I N F O R M A C I J A
O PRIMJENI KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE I
STANJU KRIMINALITETA U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
U 2022. GODINI

Sarajevo, juli 2023. godine

Sadržaj

Sadržaj	2
OPŠTE NAPOMENE	3
PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONA FBiH.....	4
Organizacija tužilaštava u FBiH	4
Kadrovska i materijalna osposobljenost kantonalnih tužilaštava i Federalnog tužilaštva FBiH	4
Nadzor rada u predmetima ratnih zločina	6
Osvrt na kaznenu politiku sudova	13
Rješavanje prijava i istraga u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima	14
Rješavanje prijava u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije	15
Rješavanje istraga u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije	18
Procesne radnje kod rješavanja istraga u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije	20
Primjena Krivičnog zakona FBiH sa posebnim osvrtom na pojedina krivična djela ²² a) Podaci o najbrojnijim krivičnim djelima	23
b) Angažovanje kantonalnih tužilaca u primjeni Krivičnog zakona FBiH.....	25
c) Druge okolnosti od uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH.....	25
PREPORUKE	29

OPŠTE NAPOMENE

Saglasno ustavnom i državno-pravnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine, u Bosni i Hercegovini postoje četiri odvojena pravna sistema na četiri različita nivoa vlasti: Bosna i Hercegovina (BiH), Federacija Bosne i Hercegovine (FBiH), Republika Srpska (RS) i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine (BD BiH). U navedenim pravnim sistemima krivično zakonodavstvo je odvojeno i nezavisno jedno od drugog, što znači da, kada je u pitanju krivično zakonodavstvo, svi navedeni nivoi državne vlasti imaju vlastite krivične zakone.

Krivično zakonodavstvo FBiH prvenstveno čine dva osnovna zakonska akta, Krivični zakon FBiH i Zakon o krivičnom postupku FBiH, ali osim njih, federalno krivično zakonodavstvo čine i zakonski propisi o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, policiji, izvršenju krivično-pravnih sankcija, amnestiji, pomilovanju, sudovima i tužilaštvima, kao i posebni zakoni u kojima su, pored Krivičnog zakona FBiH, propisana posebna krivična djela.

Krivični zakon FBiH usvojio je Parlament FBiH na sjednici Predstavničkog doma od 08.07.2003. godine i sjednici Doma naroda od 09.07.2003. godine, a isti je proglasio Predsjednik FBiH ukazom broj: 01-529/03 od 28.07.2003. godine. Ovaj Zakon objavljen je u „Službenim novinama FBiH“ broj: 36/03 od 29.07.2003. godine, a stupio je na snagu 01.08.2003. godine. Krivični zakon FBiH do danas je više puta mijenjan.¹

Sadržaj Krivičnog zakona FBiH u suštini je strukturiran u dva dijela, i to: opšti dio (Glava I – XIV) i posebni dio (Glava XV – XXXIII), dok su u Glavi XXXIV sadržane prijelazne i završne odredbe. U opštem dijelu ovog zakona propisane su odredbe o opštim institutima krivično-materijalnog prava, dok su u posebnom dijelu propisana krivična djela, a to su: Glava XV – Krivična djela protiv ustavnog ustrojstva Federacije, Glava XVI – Krivična djela protiv života i tijela, Glava XVII – Krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Glava XVIII – Krivična djela terorizma, Glava XIX – Krivična djela protiv spolne slobode i morala, Glava XX – Krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, Glava XXI – Krivična djela protiv zdravlja ljudi, Glava XXII – Krivična djela protiv privrede, poslovanja i bezbjednosti platnog saobraćaja, Glava XXIII – Krivična djela iz oblasti poreza, Glava XXIV – Krivična djela protiv radnih odnosa, Glava XXV – Krivična djela protiv imovine, Glava XXVI – Krivična djela protiv okoline, poljoprivrede i prirodnih dobara, Glava XXVII – Krivična djela protiv opšte bezbjednosti ljudi i imovine, Glava XXVIII – Krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, Glava XXIX – Krivična djela protiv pravosuđa, Glava XXX – Krivična djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja, Glava XXXI – Krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, Glava XXXII – Krivična djela protiv sistema elektronske obrade podataka.

¹ „Službene novine FBiH“ broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17.

PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONA FBiH

Organizacija tužilaštava u FBiH

Primjenu Krivičnog zakona FBiH prvenstveno obezbjeđuju tužilaštva, s obzirom da su ona samostalni državni organi kojima je povjerena funkcija otkrivanja i gonjenja izvršilaca krivičnih djela.

Tužilačku organizaciju u FBiH čini deset kantonalnih tužilaštava² i Federalno tužilaštvo FBiH. Prava, obaveze i nadležnost tužilaštava u FBiH utvrđeni su u deset zakona o kantonalnim tužilaštvima, Zakonom o Federalnom tužilaštvu FBiH, Zakonom o krivičnom postupku FBiH, Zakonom o sudovima u FBiH, te drugim zakonima u krivično-pravnoj, ali i drugim pravnim oblastima. Kantonalna tužilaštva svoje osnovne funkcije vršila su u 2022. godini pred 34 općinska suda i 10 kantonalnih sudova u prvostepenom i drugostepenom krivičnom postupku na području svakog kantona, dok Federalno tužilaštvo FBiH postupa pred Vrhovnim sudom FBiH u drugostepenom krivičnom postupku po žalbama na odluke kantonalnih sudova donesene u prvostepenom krivičnom postupku, s tim da ovo tužilaštvo može postupati i pred svim sudovima u FBiH, u skladu sa odredbama Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH. Ovo ovlaštenje Federalnog tužilaštva FBiH proizilazi iz načela subordinacije i načela supstitucije, prema kojem više tužilaštvo konzumira sva prava nižih tužilaštava i može ih supstituirati pred mjesno nadležnim sudovima.

Kadrovska i materijalna osposobljenost kantonalnih tužilaštava i Federalnog tužilaštva FBiH

Ukupan broj tužilaca koji su faktički obavljali funkciju u 2022. godini manji je u odnosu na broj tužilačkih pozicija koji je sistematizovan aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji tužilaštava, odnosno u odlukama o broju tužilaca u tužilaštvima. Dinamika popunjavanja upražnjenih tužilačkih pozicija u kantonalnim tužilaštvima direktno je ovisna o raspoloživim budžetskim sredstvima u kantonima, iz čega proizilazi da će i u narednom periodu postizanje pune popunjenosti, a time i povećanje efikasnosti rada kantonalnih tužilaštava

² Kantonalna tužilaštva u FBiH su: Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona sa sjedištem u Bihacu (KT USK), Kantonalno tužilaštvo Bosansko-podrinjskog kantona sa sjedištem u Goraždu (KT BPK), Kantonalno tužilaštvo Srednjobosanskog kantona sa sjedištem u Travniku (KT SBK), Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskog kantona sa sjedištem u Zenici (KT ZDK), Kantonalno tužilaštvo Posavskog kantona sa sjedištem u Orašju (KT PK), Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona sa sjedištem u Tuzli (KT TK), Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko-neretvanskog kantona sa sjedištem u Mostaru (KT HNK), Kantonalno tužilaštvo Zapadno-hercegovačkog kantona sa sjedištem u Širokom Brijegu (KT ZHK), Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo sa sjedištem u Sarajevu (KT KS) i Kantonalno tužilaštvo Kantona 10 sa sjedištem u Livnu (KT K10).

ovisiti o mogućnostima obezbjeđenja budžetskih sredstava. Stav je Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH da se popunjavanju upražnjenih tužilačkih pozicija pristupa tek po obezbjeđenju potrebnih budžetskih sredstava za imenovanje tužilaca.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH je na sjednici od 07.10.2020. godine utvrdilo kriterije za određivanje potrebnog broja uposlenika u tužilaštvima prema kojima je određeno da se u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji može odrediti broj izvršilaca u omjeru od najviše 2.5 izvršioca na 1 tužilačku poziciju. Broj izvršilaca u tužilaštvima na radnim mjestima iz omjera, određuje se prema broju tužilaca koji je odobren u budžetu tužilaštva, a ne prema sistematizovanom broju tužilačkih pozicija. Kada se ovi kriteriji praktično primjene u unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u tužilaštvima, proizilazi da u kantonalnim tužilaštvima nedostaje znatan broj stručnih saradnika i daktilografa. Struktura pozicija stručnih saradnika uključuje pravnike, psihologe, istražitelje, saradnike za ekonomske poslove i saradnike za odnose s javnošću, te iz navedenog proizilazi da je značajan broj radnih mjesta stručnih saradnika, koja su predviđena pravilnicima o sistematizaciji, ostalo nepopunjeno u ovom izvještajnom periodu. Kako zapošljavanje ovih kategorija zaposlenika zavisi od obezbjeđenja budžetskih sredstava, a imajući u vidu nepovoljne društveno-ekonomske prilike na svim nivoima vlasti u zemlji, očito je da će nemogućnost obezbjeđenja budžetskih sredstava direktno uticati na efikasnost rada u kantonalnim tužilaštvima i u narednom periodu. To takođe ima značajan uticaj i na mogućnost zapošljavanja onih stručnih saradnika koji imaju specijalističke kvalifikacije i znanja (psiholozi, pedagozi, defektolozi, ekonomisti i dr.), a čije zapošljavanje u kantonalnim tužilaštvima pretpostavljaju propisi iz oblasti maloljetničkog prestupništva (Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku), ali i opravdani društveni zahtjevi za efikasnijom borbom protiv organizovanog i privrednog kriminala i korupcije, zaštitom svjedoka, odnosno efikasnijim rješavanjem predmeta ratnih zločina.

Dostignuti stepen materijalno-tehničke osposobljenosti kantonalnih tužilaštava nije na potrebnom nivou, te je izvjesno da se i u narednom periodu mora povesti veća briga za poboljšanje uslova smještaja i materijalno-tehničkog osposobljavanja ovih tužilaštava. Činjenica je da je materijalni položaj tužilaca u BiH, koji je bio ujednačen u 2006. godini, u procesu reforme plata donošenjem zakona o platama sudija i tužilaca (na svim nivoima) i protekom vremena, postao neujednačen i destimulirajući za rad tužilaca. Stoga bi bilo važno da VSTV BiH analizira stanje i utvrdi uzroke koji su doveli do neujednačenosti, te preduzme inicijative prema nadležnim organima kako bi se otklonile neopravdane razlike u materijalnom položaju tužilaca.

Nadzor rada u predmetima ratnih zločina

Nadzor rada od strane Federalnog tužilaštva FBiH u predmetima ratnih zločina³ odvijao se kroz kontrolu predmeta u žalbenom postupku, donošenje odluka po pritužbama na odluke kantonalnih tužilaštava o obustavi i neprovođenju istrage, kontrolu optužnica u ovim predmetima, kao i kroz redovnu razmjenu informacija, putem davanja uputa i sugestija kantonalnim tužiocima u rješavanju predmeta ratnih zločina. Nadležnim tijelima su uredno dostavljani izvještaji o radu na predmetima, te finansijski izvještaji, za periode od početka godine do kraja tromjesečja za koje se izvještaj podnosi (tromjesečni, šestomjesečni, devetomjesečni i godišnji), kao i drugi izvještaji po zahtjevu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. Iz navedenih izvještaja je vidljiv značajan napredak u procesuiranju predmeta ratnih zločina, te je prikazan ostvareni cilj predviđen Memorandumom, a to je povećanje efikasnosti rada na predmetima ratnih zločina u FBiH smanjenjem broja neriješenih KTRZ predmeta za najmanje 65 % u periodu od 2014-2022.

Omogućeni kontinuitet u radu na predmetima ratnih zločina, uz pruženu finansijsku podršku tužilaštvima iz sredstava IPA 2019 fondova, te zapošljavanje neophodnog stručnog osoblja u tužilaštvima (stručni saradnici / savjetnici, daktilografi, stručni savjetnici-psiholozi), direktno su uticali na smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina i unapređenje prakse postupanja u predmetima. Iz rezultata rada kantonalnih tužilaštava u toku ranijih faza implementacije podrške Evropske unije proizilaze statistički zapaženi rezultati u radu na predmetima ratnih zločina, a koji su se nastavili tokom realizacije projektnih ciljeva nastavka podrške, odnosno postizanja efikasnosti rada na predmetima ratnih zločina u FBiH smanjenjem broja neriješenih KTRZ predmeta. Iako je sa 31.12.2022. godine IPA 2019 projekat okončan, izvjestan je nastavak pružanja podrške procesuiranju predmeta ratnih zločina u kantonalnim tužilaštvima kojima je podrška potrebna.

Na 29. vanrednoj sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj dana 24.09.2020. godine, usvojena je Revidirana Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, čiji prilog čine Strateški ciljevi I – IX, te aneksi „A“ i „B“. Fokus Revidirane Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina predstavljaju prevashodno pravosudni aspekti problematike rješavanja predmeta ratnih zločina. Ova Strategija predstavlja strateški dokument za iznalaženje sistemskog pristupa rješavanja velikog broja predmeta ratnih zločina koji se nalaze pred pravosuđem u BiH. Nakon njenog usvajanja, uslijedilo je ustupanje većeg broja manje složenih predmeta od Tužilaštva BiH entitetskim tužilaštvima, shodno kriterijima ocjene složenosti predmeta koji su definirani Revidiranom strategijom.

³ U okviru podrške Evropske unije za rad na predmetima ratnih zločina (projekat „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH – IPA 2019), početkom 2021. godine je potpisan Interni finansijski Memorandum o razumijevanju o zajedničkim aktivnostima u cilju realizacije odredbi Grant sporazuma, kojim su za potrebe rada na ovim predmetima i ispunjavanja projektnih zadataka predviđena sredstva za finansiranje plaće jednog stručnog saradnika.

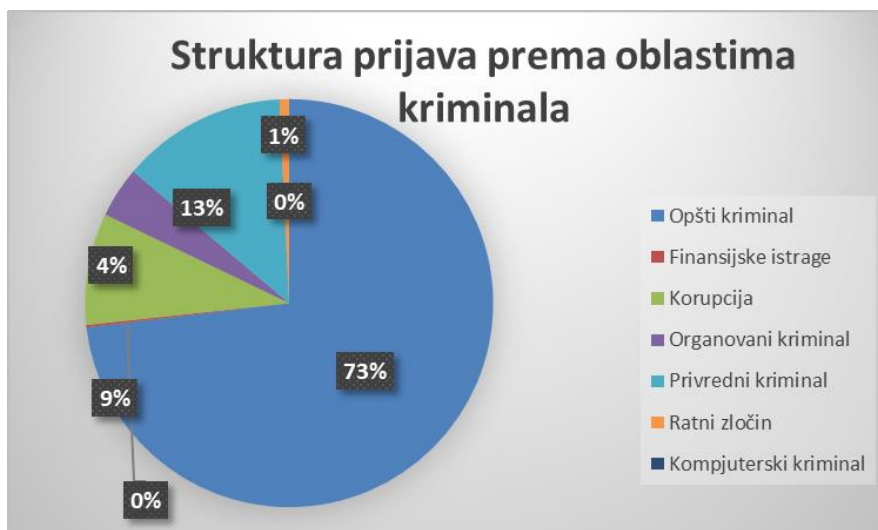
Tokom 2022. godine, Vijeće Ministara BiH nije razmatralo niti usvojilo Prijedlog odluke o formiranju Nadzornog tijela za praćenje provedbe Revidirane državne strategije⁴, čiji je zadatak da prati i usmjerava implementaciju Revidirane državne strategije i procjenjuje ostvarene rezultate. Uslijed toga, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, čiji je predviđeni zadatak bio pružanje administrativne i stručne podrške Nadzornom tijelu, preuzelo je na sebe svojevrsan vid koordinacije i usmjeravanja blagovremenog ispunjenja zacrtanih projektnih ciljeva do formiranja Nadzornog tijela. Na taj način, Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH vršila je i tokom 2022. godine nadzor planiranja i rada nad predmetima ratnih zločina, izdajući preporuke za unapređenje i ujednačavanje postupanja entitetskim tužilaštvima, koje su predmet daljeg nadzora Glavnog federalnog tužioca u odnosu na kantonalna tužilaštva.

Ostvareni obim i rezultati rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH⁵

U toku 2022. godine, kantonalna tužilaštva u FBiH **primila su ukupno prijava protiv 18.742** punoljetnih lica (**13.396** predmeta), pa su, s obzirom da su na kraju 2021. godine ostale neriješene prijave iz prethodnih godina protiv **12.438** lica (**7.230** predmet), imala ukupno u radu prijave protiv **31.180** lica (**20.626** predmeta). Od navedenog ukupnog broja prijava u radu prijavljeno je **22.421** lice u oblasti opšteg kriminala, **122** lica u oblasti finansijskih istraga, **3.125** lica u oblasti korupcije, **920** lica u oblasti organizovanog kriminala, **4.362** lica u oblasti privrednog kriminala, **171** lica u oblasti ratnih zločina, a **59** lica u oblasti kompjuterskog kriminala (omjer prikazan na grafikonu 1).

⁴ Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 7. sjednici održanoj dana 30.03.2023. godine, donijelo Odluku o formiranju nadzornog tijela za praćenje provedbe Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, koja je objavljena u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine broj: 28/23.

⁵ Statistički podaci sadržani u ovoj informaciji preuzeti su iz SIPO sistema Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. U pojedinim slučajevima pojavice se manja odstupanja od matematičkog zbira ("neriješeno iz prethodnog perioda" + "primljeno u izvještajnom periodu" = "ukupno u radu") iz razloga što se u pojedinim predmetima lica "dodaju" kad je predmet već u fazi istrage pa se to lice pojavi u "ukupno u radu", a da ga nema ni u "neriješeno iz prethodnog perioda", ni u "primljeno u izvještajnom periodu".

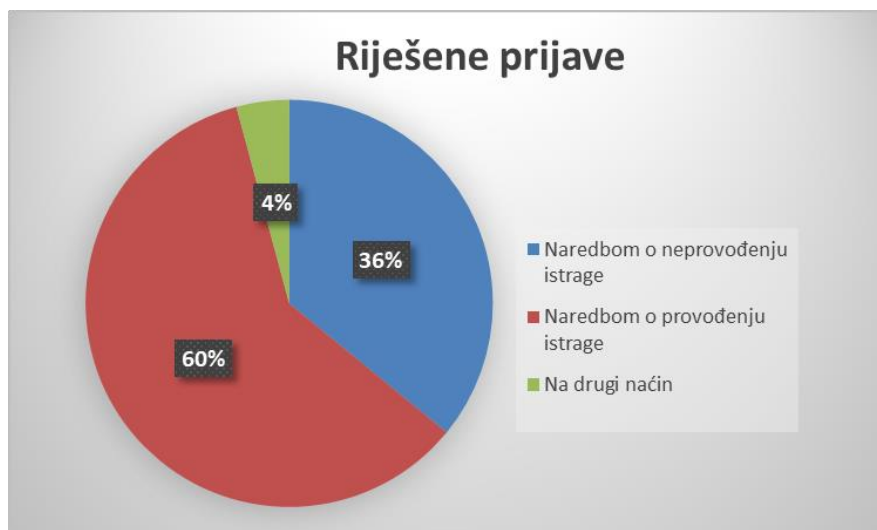

Grafikon 1

Kantonalna tužilaštva su u 2022. godini **riješila ukupno prijava** protiv **18.026** lica (**12.718** predmeta) ili **96%** od ukupnog priliva i to u oblasti opšteg kriminala **13.649** lica, **73** lica u oblasti finansijskih istraga, **1.753** lica u oblasti korupcije, **164** lica u oblasti organizovanog kriminala, **9** lica u oblaski kompjuterskog kriminala, **2.298** lica u oblasti privrednog kriminala, te **80** lice u oblasti ratnih zločina.

Na kraju 2022. godine **ostale su neriješene prijave** protiv **13.127** lica (**7.886** predmeta), od čega u oblasti opšteg kriminala **8.744** lica, **49** lica u oblasti finansijskih istraga, **1.372** lica u oblasti korupcije, **757** lica u oblasti organizovanog kriminala, **2.064** lica u oblasti privrednog kriminala, **91** lica u oblasti ratnih zločina, a **50** lica u oblasti kompjuterskog kriminala.

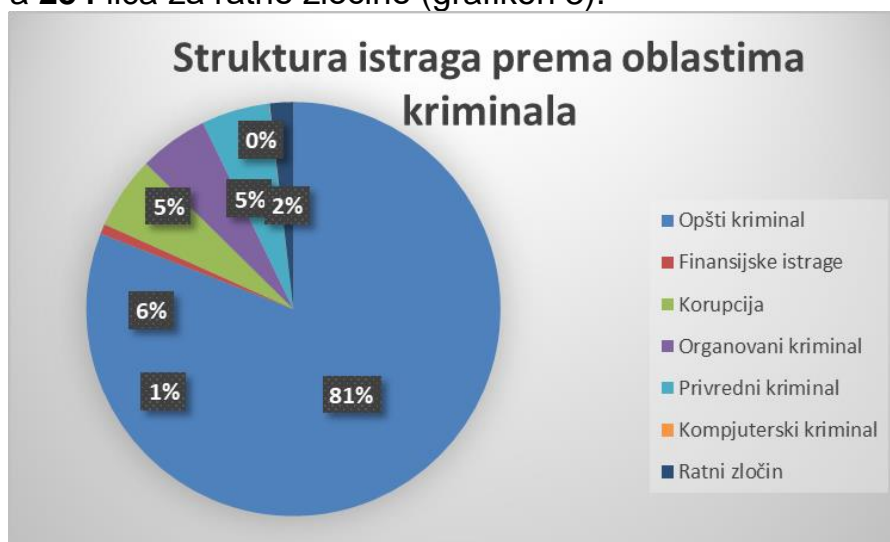
Od ukupnog broja riješenih prijava u toku 2022. godine (**18.026** po licima), kantonalna tužilaštva su u odnosu na **6.885** lica (**4.082** predmeta) **donijela naredbe o neprovođenju istrage** ili **38,19%** (omjer riješenih prijava prikazan na grafikonu 2).

Grafikon 2

Broj neriješenih prijava je na kraju 2022. godine povećan sa **12.438** prijavljenih lica (**7.230** predmet) u 2021. godini na **13.127** prijavljenih lica (**7.886** predmeta) ili za **5,54%**.

Kantonalna tužilaštva su u 2022. godini **naredila provođenje istrage** protiv **10.236** lica (**8.207** predmeta), tako da su, imajući u vidu da su na kraju 2021. godine ostale neriješene istrage iz prethodnih godina protiv **3.625** lica (**1.788** predmeta), imala ukupno istraga u radu protiv **13.861** lica (**9.995** predmeta), od čega **11.218** lica u oblasti opšteg kriminala, **109** lica u oblasti finansijskih istraga, **787** lica u oblasti korupcije, **750** lica u oblasti organizovanog kriminala, **737** lica u oblasti privrednog kriminala, **6** u oblasti kompjuterskog kriminala, a **254** lica za ratne zločine (grafikon 3).

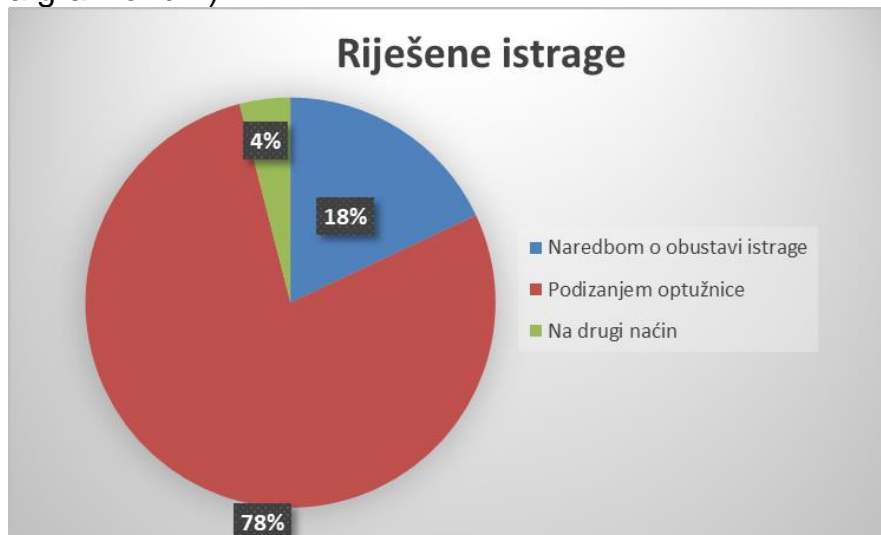
Grafikon 3

U 2022. godini kantonalna tužilaštva su **riješila ukupan broj istraga** protiv **10.045** lica (**7.976** predmeta) ili **72,47%** od ukupnog broja istraga u radu u 2022. godini, i to u oblasti opšteg kriminala **8.876** lica, **52** lica u oblasti finansijskih istraga, **437** lica u oblasti korupcije, **184** lica u oblasti organizovanog

kriminala, **387** lica u oblasti privrednog kriminala, **2** u oblasti kompjuterskog kriminala, a **107** lica u oblasti ratnih zločina.

Na kraju 2022. godine **ostale su neriješene istrage** protiv **3.813** lica (**2.017** predmeta), i to u oblasti opšteg kriminala **2.339** lica, **57** lica u oblasti finansijskih istraga, **350** lica u oblasti korupcije, **566** lica u oblasti organizovanog kriminala, **350** lica u oblasti privrednog kriminala, **4** u oblasti kompjuterskog kriminala, a **147** lica u oblasti ratnih zločina.

Kantonalna tužilaštva su, u protekloj godini, od ukupnog broja riješenih istraga (**10.045** po licima), **obustavila istrage** protiv **1.810** lica (**1.176** predmeta) ili **18,02%** od ukupnog broja riješenih istraga po licima (omjer riješenih istraga prikazan na grafikonu 4)

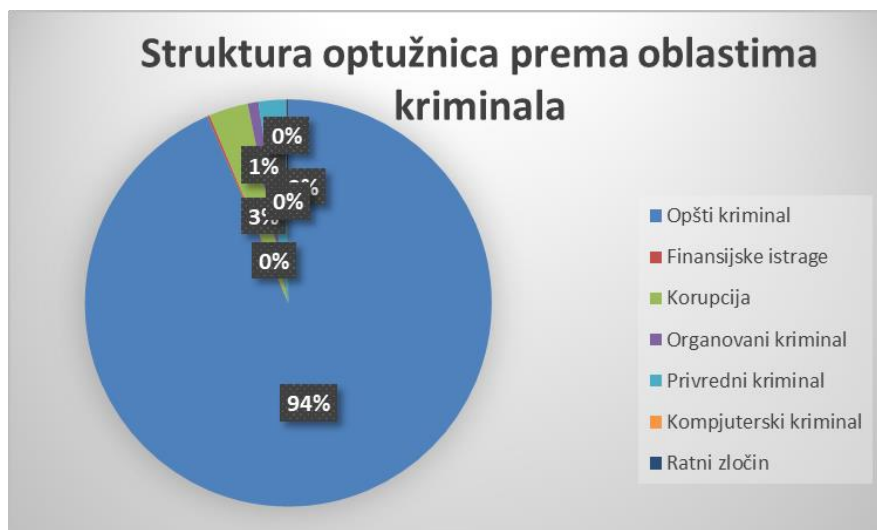

Grafikon 4

Broj neriješenih istraga je na kraju 2022. godine povećan je sa ukupnog broja neriješenih istraga protiv **3.625** lica (**1.788** predmeta) u 2021. godini, na **3.813** lica pod istragom (**2.017** predmeta) ili za **5,19%**.

U toku 2022. godine kantonalna tužilaštva su **podigla ukupan broj optužnica** protiv **7.866⁶** lica (**6.656** predmeta), i to u oblasti opšteg kriminala protiv **7.353** lica, u oblasti finansijskih istraga protiv **15** lica, u oblasti korupcije protiv **246** lica, u oblasti organizovanog kriminala protiv **67** lica, u oblasti privrednog kriminala protiv **170** lica, **2** u oblasti kompjuterskog kriminala, a u oblasti ratnih zločina protiv **13** lica (prikazano na grafikonu 5).

⁶ Jedna podignuta optužnica se vodi kao izmijenjena.

Grafikon 5

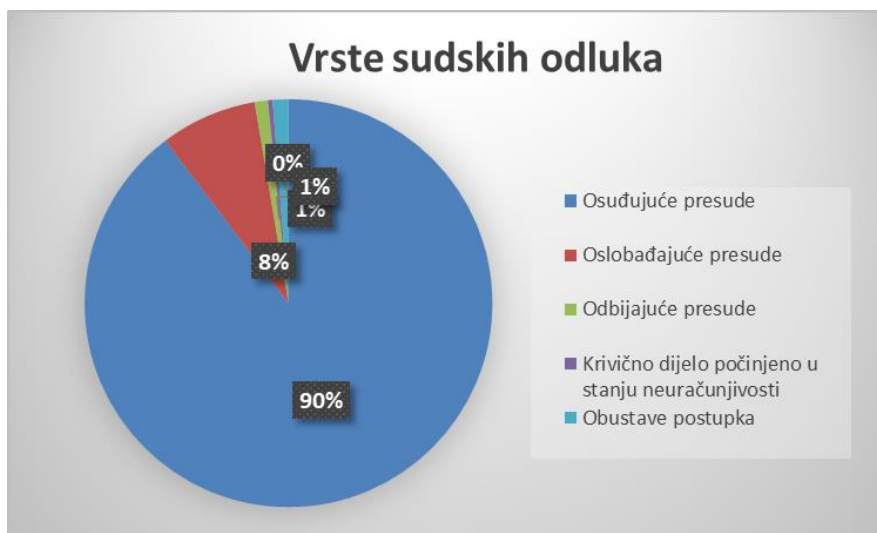
Do kraja 2022. godine bile su **potvrđene optužnice** protiv **7.791** lica (**6.672** predmeta). Posmatrajući strukturu podignutih optužnica, vidno je da su od ukupnog broja podignutih optužnica, podignute optužnice s kaznenim nalogom⁷ protiv **2.095** lica (**1.920** predmeta), optužnice sa sporazumom o priznanju krivnje protiv **94** lica (**81** predmet), a optužnice bez kaznenog naloga protiv **5.676** optužena lica (**4.654** predmeta).

U 2022. godini optuženo je **7.866** lica (**6.656** predmeta), a u 2021. godini **8.767** lica (**7.494** predmeta), što znači da je u ovom izvještajnom periodu optuženo **901** lice manje (**838** predmeta), ili za **10,28%** manje u odnosu na 2021. godinu.

Provodeći postupke suđenja po potvrđenim optužnicama kantonalnih tužilaštava, općinski i kantonalni sudovi su u 2022. godini **donijeli odluke** u odnosu na **9.254** lica (**8.464** predmeta).

Od tog ukupnog broja odluka, **donesene su osuđujuće presude** protiv **8.433** lica (**7.810** predmeta) ili **89,67%**, **oslobađajuće presude** u odnosu na **720** lica (**601** predmeta) ili **7,66%** i **odbijajuće presude** u odnosu na **98** lica (**92** predmeta) ili **1,04%**. Donesene su presude u odnosu na **35** lica (**35** predmeta) kojima je **utvrđeno da je predmetno djelo za koje se optuženi tereti počinjeno u stanju neuračunljivosti** ili **0,37%**. Sudovi su rješenjem **obustavili krivični postupak** protiv **117** lica (**117** predmeta) ili **1,24%** (što je vidljivo iz grafikona 6).

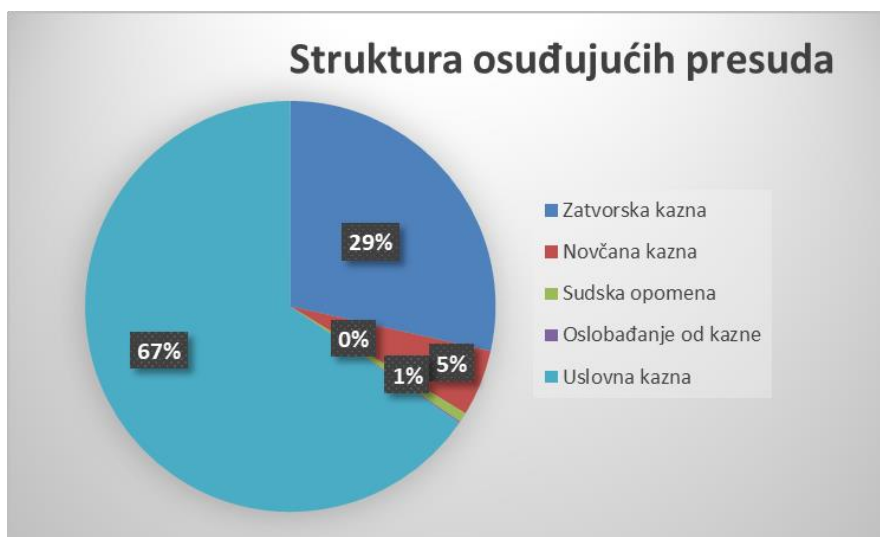
⁷ Optužnicama s kaznenim nalogom optužena su lica zbog krivičnih djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina.

Grafikon 6

Veoma visok procenat osuđujućih presuda, odnosno nizak procenat oslobađajućih i odbijajućih presuda ukazuje na to da su kantonalna tužilaštva u 2022. godini postigla više nego dobar kvalitet u podignutim i potvrđenim optužnicama.

Ako se posmatra **struktura donesenih osuđujućih presuda sa aspekta izrečenih krivično-pravnih sankcija i ostvarene kaznene politike** od strane sudova u 2022. godini, evidentno je da je zatvorska kazna izrečena u odnosu na **2.464** lica, novčana kazna u odnosu na **453** lica, sudska opomena u odnosu na **66** lica, oslobađanje od kazne izrečeno je u odnosu na **9** lica, dok je u odnosu na **5.658** lica izrečena uslovna osuda, što iznosi **61,14%** od ukupnog broja donesenih sudskih odluka (u odnosu **9.254** lica), odnosno **67,01%** od ukupnog broja osuđujućih presuda (protiv **8.433** lica), (omjer prikazan na grafikonu 7).

Grafikon 7

U oblasti maloljetničkog kriminala kantonalna tužilaštva su u 2022. godini **primila ukupno prijava** u odnosu na **427** lica (**336** predmeta), pa kako

su iz 2021. godine prenesene u rad neriješene prijave u odnosu na **205** lica (**151** predmeta), to su ova tužilaštva imala ukupno u radu prijave u odnosu na **632** maloljetnih lica (**487** predmeta).

Kantonalna tužilaštva su iz zakonom propisanih razloga **donijela odluke o nepokretanju postupka** u odnosu na **204** lica (**149** predmeta). U 2022. godini kantonalna tužilaštva **pokrenula su pripremne postupke** u odnosu na **152** lica (**128** predmeta), tako da su na općinskim sudovima u ovoj godini vođeni pripremni postupci u odnosu na ukupno **168** lica (**141** predmeta), jer su iz 2021. godine na sudovima ostali neriješeni pripremni postupci u odnosu na **16** lica (**13** predmeta).

Sudovi su **izrekli odgojne mjere** u odnosu na ukupno **117** lica (**96** predmeta), dok je za **2** lica (**2** predmeta) izrečena kazna maloljetničkog zatvora.

U oblasti maloljetničkog kriminala treba imati u vidu da je, stupanjem na snagu i početkom primjene Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, nadležnost tužilaštava proširena i na vođenje pripremnih postupaka, što je dodatno uticalo na obim i složenost tužilačkih dužnosti i može posebno uticati na pogoršanje efikasnosti rada, ukoliko povećan obim posla ne bude praćen adekvatnim kadrovskim jačanjem kantonalnih tužilaštava, odnosno obezbjeđenjem uslova za efikasno rješavanje pripremnih postupaka od strane ovih tužilaštava.

Osvrt na kaznenu politiku sudova

Kada se razmatra primjena Krivičnog zakona FBiH po vrstama podataka koji su prethodno izneseni, neophodno je dati osvrt i na **kaznenu politiku sudova**, posebno sa aspekta traženja odgovora da li je kaznena politika sudova u funkciji ostvarivanja svrhe kažnjavanja, kako u pogledu generalne, tako i u pogledu specijalne prevencije. Ako se ima u vidu da su sudovi u FBiH izrekli ukupno **61,14%** uslovnih osuda u odnosu na ukupan broj donesenih odluka, odnosno izrekli **67,01%** uslovnih osuda u odnosu na ukupan broj osuđujućih presuda, ne može se argumentovano tvrditi da se sa ovakvom kaznenom politikom može ostvariti svrha kažnjavanja i doprinijeti suzbijanju vršenja krivičnih djela. Tome u prilog ide i značajan procenat uvaženih žalbi na donesene odluke sudova, Naime, sudovi su u 2022. godini rješavali **2.559** žalbi kantonalnih tužilaštava, od kojih su uvažili **498** žalbi, a odbili **506** žalbi protiv donesenih svih vrsta presuda, dok je na kraju 2022. godine ostalo neriješeno **1.543** žalbi. Ipak, neophodno je i dalje insistirati na tome da kantonalna tužilaštva još više ulažu kvalitetne žalbe na presude sudova, posebno u odnosu na izrečene krivično-pravne sankcije i time stvaraju procesne pretpostavke za preinačavanje sudskih odluka u pogledu izrečenih krivično-pravnih sankcija, jer samo tako mogu otkloniti od sebe prigovore da neulaganjem žalbi učestvuju u kreiranju ovakve blage kaznene politike. S druge strane neophodno je da

tužilaštva urgiraju kod drugostepenih sudova efikasnije rješavanje žalbi, ali i da VSTV BiH takođe u tom smislu interveniše kod drugostepenih sudova.

Rješavanje prijava i istraga u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima

Iz podataka prikazanih u tabeli⁸ ispod, može se zaključiti da su kantonalna tužilaštva: Tuzlanskog, Bosansko-podrinjskog, Zapadnohercegovačkog, te Kantona 10 u toku 2022. godine riješila sve prijave, zaprimljene u 2022. godini. Ovdje treba istaći da je tužilaštvo Tuzlanskog kantona riješilo i 184 prijave iz prethodnog perioda, dok su ostala kantonalna tužilaštva riješila manji broj prijava u 2022. godini u odnosu na broj zaprimljenih prijava u istoj toj godini.

KT	Priliv prijava		Riješeno prijava		Neriješeno prijava	
	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.
Unsko-sanskog kantona	2.700	2.553	2.283	2.258	1.902	2.032
Posavskog kantona	304	381	312	324	33	89
Tuzlanskog kantona	3.930	3.439	3.747	3.623	2.078	2.101
Zeničko-dobojskog kantona	2.898	2.886	2.690	2.710	949	1.119
Bosansko-podrinjskog kantona	96	76	96	76	1	1
Srednjobosanskog kantona	1.425	1.496	1.456	1.464	41	66
Hercegovačko-neretvanskog kantona	1.498	1.389	1.496	1.296	468	565
Zapadnohercegovačkog kantona	316	334	316	334	0	0
Kantona Sarajevo	5.659	5.935	6.069	5.687	6.878	6.957
Kantona 10	350	253	331	254	37	36

Tabela 1

⁸ Podaci iskazani po licima

Kada su u pitanju istrage, 6 tužilaštva je riješilo manje istraga u 2022. godini u odnosu na broj naređenih istraga u istoj godini, dok su preostala 4 tužilaštva (KT Unsko – sanskog kantona, KT Bosansko-podrinjskog kantona, KT Kantona Sarajevo i KT Kantona 10) riješili veći broj istraga u 2022. godini u odnosu na broj istraga naređenih u istoj godini..

KT	Naređeno istraga		Riješeno istraga		Neriješeno istraga	
	2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.
Unsko-sanskog kantona	1.403	1.296	1.606	1.304	296	288
Posavskog kantona	264	290	264	249	74	115
Tuzlanskog kantona	2.404	2.149	2.439	2.106	400	497
Zeničko-dobojskog kantona	2.162	2.207	2.159	2.124	470	562
Bosansko-podrinjskog kantona	83	70	73	74	12	8
Srednjobosanskog kantona	1.329	1.323	1.246	1.254	515	585
Hercegovačko-neretvanjskog kantona	845	834	928	778	285	347
Zapadnohercegovačkog kantona	240	243	253	216	112	139
Kantona Sarajevo	2.233	1.633	2.201	1.746	1.284	1.223
Kantona 10	257	191	242	194	52	49

Tabela 2

Rješavanje prijava u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije

KT	Vrsta predmeta	Priliv prijava		Riješeno prijava		Neriješeno prijava	
		2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.
Unsko-sanskog kantona	Organizirani kriminal	3	11	2	8	1	4
	Organizirani kriminal visokog nivoa	1	0	1	0	0	1
	Korupcija	87	142	68	158	105	91

	Korupcija visokog nivoa	0	7	0	6	0	1
Posavskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	10	9	11	6	0	3
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Tuzlanskog kantona	Organizirani kriminal	4	3	4	0	5	7
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	213	198	174	231	106	90
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Zeničko-dobojskog kantona	Organizirani kriminal	1	2	1	0	1	3
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	56	29	52	36	29	21
	Korupcija visokog nivoa	4	5	2	6	2	1
Bosansko-podrinjskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	2	5	2	4	0	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Srednjobosanskog kantona	Organizirani kriminal	1	0	1	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	1	1	1	2	0	0
	Korupcija	7	13	11	12	1	3
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	1	0	0
Hercegovačko-neretvanskog kantona	Organizirani kriminal	1	1	2	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	1	0	1	0	0	0
	Korupcija	38	57	42	43	10	24

	Korupcija visokog nivoa	6	6	4	8	2	0
Zapadnohercegovačkog kantona	Organizirani kriminal	2	2	2	2	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	11	16	11	16	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Kantona Sarajevo	Organizirani kriminal	10	7	8	5	0	16
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	3	0	2	0	1
	Korupcija	224	192	214	168	176	196
	Korupcija visokog nivoa	2	9	1	6	1	5
Kantona 10	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	11	8	8	9	3	2
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	0	0	1
UKUPNO Federacija Bosne i Hercegovine	Organizirani kriminal	22	26	20	16	7	30
	Organizirani kriminal visokog nivoa	3	4	3	4	0	2
	Korupcija	659	669	593	683	430	431
	Korupcija visokog nivoa	12	29	7	27	5	8

Napomene radi, korupcija visokog nivoa počela se evidentirati tek od 2021. godine.

Kada je riječ o prijavama, manja tužilaštva su imala približan broj prijava kao u prethodnoj godini, a veća tužilaštva su imala značajno veći broj kako primljenih tako i riješenih prijava. Podsjećanja radi, prijava se rješava na tri moguća načina, donošenjem naredbe o provođenju istrage, donošenjem naredbe da se istraga neće provoditi ili na drugi način (npr. ustupanje). Potrebno je naglasiti da se kantonalna tužilaštva Unsko – sanskog kantona, Tuzlanskog kantona i Kantona Sarajevo ističu u odnosu na ostala tužilaštva po broju primljenih i riješenih prijava, kao i općenito po povećanju prijava, te se samo na ova tri tužilaštva odnosi 79% prijava u Federaciji BiH.

Primjetno je da predmeta korupcije ima više u odnosu na predmete organizovanog kriminala.

Rješavanje istraga u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije

KT	Vrsta predmeta	Naređeno istraga		Riješeno istraga		Neriješeno istraga	
		2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.
Unsko-sanskog kantona	Organizirani kriminal	2	7	3	6	1	3
	Organizirani kriminal visokog nivoa	1	0	0	1	1	1
	Korupcija	16	70	23	71	11	10
	Korupcija visokog nivoa	0	7	0	6	0	1
Posavskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	4	2	4	4	3	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Tuzlanskog kantona	Organizirani kriminal	2	0	0	0	0	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	2	0	0	0
	Korupcija	39	34	40	39	12	9
	Korupcija visokog nivoa	1	0	1	0	0	0
Zeničko-dobojskog kantona	Organizirani kriminal	1	0	1	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	1	0	0	0
	Korupcija	28	23	33	23	10	10
	Korupcija visokog nivoa	4	6	4	6	1	3
Bosansko-podrinjskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0

	Korupcija	2	3	2	3	1	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Srednjobosanskog kantona	Organizirani kriminal	1	0	0	0	1	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	1	1	1	1	1	1
	Korupcija	8	7	5	9	12	10
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	1	0	0
Hercegovačko-neretvanskog kantona	Organizirani kriminal	0	2	2	1	2	2
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	14	24	20	16	10	18
	Korupcija visokog nivoa	3	8	2	3	1	6
Zapadnohercegovačkog kantona	Organizirani kriminal	3	0	2	1	2	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	3	6	3	1	1	7
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Kantona Sarajevo	Organizirani kriminal	5	3	4	2	8	8
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	3	0	3	0	1
	Korupcija	106	58	117	52	28	32
	Korupcija visokog nivoa	1	8	1	4	1	4
Kantona 10	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	5	3	3	4	2	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
UKUPNO Federacija Bosne i Hercegovine	Organizirani kriminal	14	12	12	11	14	16
	Organizirani kriminal visokog nivoa	2	4	4	5	2	3

	Korupcija	225	230	250	222	90	99
	Korupcija visokog nivoa	9	30	8	20	3	14

Kada su u pitanju istrage, statistički gledano situacija je veoma slična kao kod prijave. Kantonalna tužilaštva u Sarajevu i Bihaću ističu se u odnosu na ostala kantonalna tužilaštva po broju otvorenih i riješenih istraga, dok je karakteristično to što više od 50% svih otvorenih i riješenih istraga u Federaciji BiH odnosi se na kantonalna tužilaštva u Sarajevu i Bihaću.

Procesne radnje kod rješavanja istraga u 2022. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije

KT	Vrsta predmeta	Obustava istrage		Podignuto optužnica		Na drugi način	
		2021.	2022.	2021.	2022.	2021.	2022.
Unsko-sanskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	1	4	0	2
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	0	4	0	0
	Korupcija	5	16	14	52	4	3
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	4	0	0
Posavskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	2	1	2	3	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Tuzlanskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	11	15	29	21	0	3
	Korupcija visokog nivoa	0	0	1	0	0	0
Zeničko-dobojskog kantona	Organizirani kriminal	0	1	1	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	1	0	0	0

	Korupcija	13	9	19	9	1	3
	Korupcija visokog nivoa	1	1	3	5	0	0
Bosansko-podrinjskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	0	3	2	0	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Srednjobosanskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	1	0	0	0
	Korupcija	4	6	1	3	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	0	0	0
Hercegovačko-neretvanskog kantona	Organizirani kriminal	0	1	1	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	9	3	9	10	2	3
	Korupcija visokog nivoa	1	1	0	2	0	0
Zapadnohercegovačkog kantona	Organizirani kriminal	0	0	2	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	1	0	2	1	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Kantona Sarajevo	Organizirani kriminal	2	0	2	1	0	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	2	0	1
	Korupcija	14	7	100	42	3	3
	Korupcija visokog nivoa	1	2	0	2	0	0
Kantona 10	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0

	Korupcija	0	0	3	4	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
UKUPNO Federacija Bosne i Hercegovine	Organizirani kriminal	2	2	7	6	0	3
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	2	6	0	1
	Korupcija	59	60	181	145	10	15
	Korupcija visokog nivoa	3	5	4	13	0	0

Kada je u pitanju broj podignutih optužnica, u odnosu na ostala kantonalna tužilaštva, ističu se kantonalna tužilaštva u Sarajevu i Bihaću, s tim da kantonalna tužilaštva u Sarajevu i Bihaću imaju 65% svih optužnica podignutih u Federaciji BiH, kada su u pitanju ove vrste kriminala.

I pored generalne percepcije javnosti o nedovoljno dobroj borbi protiv korupcije, potrebno je istaći jako dobre rezultate koji su postignuti na nivou FBiH. Kako bi se vidjela stvarna vrijednost postignutih rezultata, dovoljno je navesti da je od ukupno 188 optužnica koje su u predmetima korupcije podignute u Bosni i Hercegovini – 145 podignuto u Federaciji BiH, a od ukupno 17 optužnica u predmetima korupcije visokog nivoa podignute u Bosni i Hercegovini – 13 podignuto u Federaciji BiH. Iz prednje navedenog proizilazi da su rezultati koji su postignuti u Federaciji BiH u pogledu optuživanja u navedenim kategorijama predmeta, 3,5 puta bolji u odnosu na rezultate ostvarene u tužilaštvima ostalih nivoa vlasti u BiH.

Navedeno niti u kojem slučaju ne znači da je rad na suzbijanju korupcije u Bosni i Hercegovini dosegao zadovoljavajući nivo, već znači da organi krivičnog gonjenja u Federaciji BiH intenziviraju poduzimanje radnji i značajno doprinose ukupnom rezultatu Bosne i Hercegovine u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Primjena Krivičnog zakona FBiH sa posebnim osvrtom na pojedina krivična djela

Prilog ovoj informaciji je Zbirni izvještaj o radu tužilaštava u FBiH u 2022. godini (dostupan na službenoj internet stranici Federalnog tužilaštva FBiH) u kojem su izneseni podaci za sva kantonalna tužilaštva po strukturi kriminaliteta, odnosno po krivičnim djelima iz Krivičnog zakona FBiH u odnosu na koja djela su podnesene prijave protiv njihovih izvršilaca, zatim po krivičnim djelima iz Glave XVII Krivičnog zakona BiH (Krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom), kao i po krivičnim djelima koja su propisana posebnim zakonima. Kako bi analitička obrada iznesenih podataka po svim

krivičnim djelima i svim procesnim fazama rada na prijavama i istragama, uključujući i podatke o broju donesenih presuda i podatke o uložnim žalbama, iziskivala mnogo prostora, to će se u ovoj informaciji obraditi podaci o najbrojnijim krivičnim djelima (razvrstanim po glavama Krivičnog zakona FBiH u kojima su propisana).

a) Podaci o najbrojnijim krivičnim djelima

Najbrojnija krivična djela i u 2022. godini bila su **krivična djela protiv imovine iz Glave XXV Krivičnog zakona FBiH**, jer su kantonalna tužilaštva u toj godini u radu imala ukupno prijava protiv **6.791** lica (**21,78%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.180** lica) i ukupno istraga protiv **3.144** lica (**22,68%** od ukupnog broja istraga u radu – **13.861** lica). Činjenica je da među ovim krivičnim djelima dominiraju krivična djela oštećenja tuđe stvari iz člana 293. Krivičnog zakona FBiH, krađe iz člana 286. Krivičnog zakona FBiH, teške krađe iz člana 287. Krivičnog zakona FBiH, prevare iz člana 294. Krivičnog zakona FBiH, razbojništva iz člana 289. Krivičnog zakona FBiH, utaje iz člana 290. Krivičnog zakona FBiH i prikrivanja iz člana 300. Krivičnog zakona FBiH.

Protiv izvršilaca krivičnih djela protiv imovine podignute su optužnice protiv **1.956** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na ukupno **1.903** lica, od čega su u odnosu na **1.662** lica donesene osuđujuće presude, u odnosu na **24** lica odbijajuće presude, u odnosu na **111** lica oslobađajuće presude, u odnosu na **98** lica odluke o obustavi postupka, dok je u odnosu na **8** lica donesena utvrđujuća presuda da je krivično djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti.

U okviru osuđujućih presuda, zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **596** lica, novčane kazne u odnosu na **141** lica, sudske opomene u odnosu na **4** lica, **1** lice je oslobođeno od kazne, dok je uslovna osuda izrečena u odnosu na **920** lica ili **55,35%**.

Kantonalna tužilaštva su zbog izvršenja **krivičnih djela podmićivanja i krivičnih djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti iz Glave XXXI Krivičnog zakona FBiH** imala u radu ukupno prijava protiv **4.984** lica (**15,98%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.180** lica) i ukupno istraga protiv **919** lica (**6,63%** od ukupnog broja istraga u radu – **13.861** lica). U okviru ovih djela, u 2022. godini najbrojnije je bilo krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 383. Krivičnog zakona FBiH.

Za krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti u toku 2022. godine optuženo je **277** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na **406** lica, i to osuđujuće presude u odnosu na **313** lica, odbijajuće presude u odnosu na **4** lica, te je, u odnosu na **81** lica donesena oslobađajuća presuda, a u odnosu na **8** lica krivični postupak je obustavljen.

Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **99** lica, novčanih kazni u odnosu na **2** lica, a uslovne osude izrečene su u odnosu na **212** lica ili **67,73%**.

Protiv izvršilaca **krivičnih djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja iz Glave XXX Krivičnog zakona FBiH**, u 2022. godini kantonalna tužilaštva su imala u radu ukupno prijava protiv **3.035** lica (**9,73%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.180** lica) i ukupno istraga protiv **1.428** lica (**10,30%** od ukupnog broja istraga u radu – **13.861** lica). U okviru ovih djela najbrojnija su bila djela nasilničkog ponašanja iz člana 362. Krivičnog zakona FBiH, krivotvorenja isprave iz člana 373. Krivičnog zakona FBiH, nedozvoljenog držanja oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. Krivičnog zakona FBiH i samovlašća iz člana 370. Krivičnog zakona FBiH.

Za krivična djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja optuženo je ukupno **929** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na **1.067** lica, i to osuđujuće presude u odnosu na **936** lica, odbijajuće u odnosu na **17** lica, oslobađajuće u odnosu na **77** lica, dok su u odnosu na **27** lica donesene odluke o obustavi postupka, a u odnosu na **10** lica utvrđujuće presude da je protivpravno djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **200** lica, novčane kazne u odnosu na **37** lica, sudske opomene u odnosu na **1** lice, dok je u odnosu na **698** lica ili **74,57%** izrečena uslovna osuda.

Za **krivična djela protiv zdravlja ljudi iz Glave XXI Krivičnog zakona FBiH**, kantonalna tužilaštva imala su u 2022. godini ukupno u radu prijava protiv **2.775** lica (**8,90%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.180** lica) i istraga protiv **2.204** lica (**15,90%** od ukupnog broja istraga u radu – **13.861** lica). Najzastupljenije djelo iz ove glave je bilo krivično djelo Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga iz člana 239. Krivičnog zakona FBiH (ukupno prijava protiv **1.917** lica).

Protiv izvršilaca krivičnih djela protiv zdravlja ljudi, kantonalna tužilaštva podigla su optužnice protiv ukupno **1.661** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na ukupno **1.668** lica, od čega u odnosu na **1.600** lica osuđujuće presude, u odnosu na **6** lica odbijajuće presude, u odnosu na **36** lica oslobađajuće presude, a u odnosu na **25** lica postupak je obustavljen. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **467** lica, novčane kazne u odnosu na **64** lica, u odnosu na **28** lica izrečene su sudske opomene, sudske opomene u odnosu na **1** lice, a u odnosu na **1.040** lica izrečene su uslovne osude ili **65,00%**.

Kantonalna tužilaštva su za **krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina iz Glave XVII Krivičnog zakona FBiH** u toku 2022. godine imala ukupno u radu prijava protiv **1.897** lica (**6,84%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.180** lica) i istraga protiv **580** lica (**4,18%** od ukupnog broja istraga u radu – **13.861** lica). Najveći broj prijava i istraga odnosi se na krivično

djelo nasilja u porodici iz člana 222. Krivičnog zakona FBiH (**1.383** prijavljena lica, istrage protiv **679** lica).

Optuženo je **323** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na **317** lica, od čega u odnosu na **266** lice osuđujuće presude, u odnosu na **1** lica odbijajuće presude i u odnosu na **36** lica oslobađajuće presude. Krivični postupak obustavljen je u odnosu na **12** lica, a u odnosu na **2** lica donesene su utvrđujuće presude da je krivično djelo počinjeno u stanju neuračunljivosti. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **44** lica, novčane kazne u odnosu na **15** lica, a sudska opomena izrečena je u odnosu na **4** lica, dok je **1** lice oslobođeno kazne. Uslovne osude izrečene su u odnosu na **202** lica ili **75,94%**.

b) Angažovanje kantonalnih tužilaca u primjeni Krivičnog zakona FBiH

Angažovanje kantonalnih tužilaca u primjeni Krivičnog zakona FBiH je bitan faktor za ocjenu efikasnosti njihovog rada i dostignutog stepena efikasnosti rada kantonalnih tužilaštava i to naročito sa aspekta utrošenog vremena za vršenje funkcija otkrivanja i gonjenja počinitelja krivičnih djela i u tom smislu praktičnoj primjeni navedenog zakona. Razmatrajući ovo pitanje evidentno je da se u kalendarskoj godini, po odbitku vremena za korištenje godišnjih odmora, državnih i vjerskih praznika, vremena za obaveznu edukaciju, te vremena koje se utroši na prisustvo sastancima, konferencijama, okruglim stolovima, seminarima i savjetovanjima, efektivno vrijeme rada svodi na 10 ili manje od 10 mjeseci. Kada se pri tome uzme u obzir da tužioci moraju zastupati podignute optužnice u krivičnim postupcima pred općinskim i kantonalnim sudovima u okviru njihove mjesne nadležnosti, proizilazi da se vrijeme za konkretan rad na rješavanju prijave i istraga, provođenju nadzora nad radom ovlaštenih službenih lica u policiji i drugim agencijama za sprovođenje zakona svodi na nekoliko mjeseci efektivnog rada. Primjera radi, na područjima prostorno velikih kantona (Tuzlanski kanton, Unsko-sanski kanton, Zeničko-dobojski kanton) u kojima postoji veći broj općinskih sudova koji su od sjedišta tužilaštva udaljeni i do 120 km, pristupi tužilaca sudovima, radi izjašnjenja o krivnji ili suđenjima, mjere se desetinama hiljada dolazaka.

Ne upuštajući se u dalje elaboracije ovog objektivnog problema, sasvim je izvjesno da ove okolnosti, odnosno činjenice, bitno utiču na efikasnost rada kantonalnih tužilaca, odnosno tužilaštava u cjelini.

c) Druge okolnosti od uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH

Parlament FBiH je u 2014. godini donio Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH⁹, koji je dana 01.08.2014. godine stupio na

⁹ "Službene novine FBiH", broj: 59/14.

snagu, s tim da se trebao početi primjenjivati šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu, tj. 01.02.2015. godine. Ovim zakonom ponovo je propisana prvostepena nadležnost Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH u odnosu na krivična djela korupcije i organizovanog kriminala, zbog čega su u Vrhovnom sudu FBiH i Federalnom tužilaštvu FBiH osnovani posebni odjeli.

S tim u vezi, Federalno tužilaštvo FBiH je u 2014. godini donijelo novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, kojim je, u skladu sa odredbama navedenog zakona, ustanovljena nova unutrašnja organizacija Federalnog tužilaštva FBiH, tako da je, pored Odjela opšte nadležnosti (Odjel I), formiran i Poseban odjel za suzbijanje korupcije, organizovanog i međukantonalnog kriminala (Odjel II). Međutim, pomenuti zakon se ni nakon 01.02.2015. godine nije počeo primjenjivati usljed nedostatka budžetskih sredstava i neobezbjeđenja potrebnog prostora za rad sudija, tužilaca i administrativnog osoblja u posebnim odjelima Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH, što je uticalo i na zastoj u imenovanju istih¹⁰.

U međuvremenu, Vlada FBiH je na sjednici 09.07.2015. godine zaključila da je potrebno izvršiti analizu Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, te, u skladu sa rezultatima analize, izraditi nacrt izmjena i dopuna ovog zakona, koji bi sadržavao novi rok početka primjene, ali i druge izmjene za koje se utvrdi potreba. Povodom tog zaključka Vlade FBiH, Federalni ministar pravde formirao je Radnu grupu čiji je zadatak bio da analizira aktuelni Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, a koju su činili predstavnici Pravnog fakulteta u Sarajevu, Vrhovnog suda FBiH, Federalnog tužilaštva FBiH i Federalnog ministarstva pravde. Njezin rad i sveobuhvatna analiza rezultirali su Prednactrom novog zakona. Vlada FBiH je na 139. sjednici održanoj dana 26.04.2018. godine utvrdila Nacrt zakona o suzbijanju organizovanih oblika krivičnih djela, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala, koji propisuje osnivanje, organizaciju, nadležnost i postupanje posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH. Početkom primjene Zakona o suzbijanju organizovanih oblika krivičnih djela, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala prestaje da važi Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH iz 2014. godine.

¹⁰ Krajem januara 2015. godine Vlada FBiH je podnijela Parlamentu FBiH prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, kojim bi se početak njegove primjene prolongirao za 01.01.2016. godine.

Zbog složenosti obezbjeđenja uslova za početak rada posebnih odjela, Vlada FBiH je u februaru 2016. godine uputila Parlamentu FBiH na razmatranje i usvajanje Prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u kome je predložen novi početak primjene ovog zakona i to počev od 01. jula 2017. godine. Parlament FBiH, u toku 2016. godine, nije usvojio predložene izmjene u pogledu utvrđivanja datuma početka primjene Zakona, pa zbog neobezbjeđenja prostora i budžetskih sredstava za rad posebnih odjela, nije ni ostvaren predloženi početak primjene (01.07.2017. godine).

U vezi s prethodno navedenim, valja napomenuti i da je krajem 2019. godine održan ekspertni sastanak na temu uspostave posebnih odjela za borbu protiv korupcije u FBiH – izazovi i budući koraci tokom kojeg su doneseni sljedeći zaključci:

1. Izvršna vlast FBiH treba hitno odlučiti da li će se Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH iz 2014. godine staviti van snage ili će se implementirati;

2. Prije razmatranja eventualnog usvajanja Nacrta Zakona o suzbijanju organizovanih oblika kriminala, krivičnih djela korupcije, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala iz 2018. godine, potrebno je uraditi analizu o broju predmeta koji će biti preneseni u skladu sa suženom nadležnošću iz Nacrta Zakona;

3. Ukoliko se usvoji Nacrt Zakona iz 2018. godine, bitno je prepoznati da će ozbiljni predmeti korupcije ostati u nadležnosti kantonalnih sudova/tužilaštava koje će biti potrebno dalje kadrovski i materijalno jačati. Istovremeno je potrebno osigurati popunjavanje postojećih sistematizovanih pozicija nosilaca pravosudnih funkcija.

Dakle, neimplementacija donesenih zakonskih rješenja iz oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, kako to i pokazuju prethodno istaknuti podaci, dovela je do toga da, kao i ranijih godina, dostignuti stepen otkrivanja i procesuiranja izvršilaca ovih krivičnih djela, očito nije u srazmjeri sa opravdanim društvenim zahtjevima za uspješniju borbu protiv ovakvih pojava oblika kriminala, niti je u stanju da obezbijedi potpuno izvršenje obaveza BiH kao države, preuzetih ratifikacijom međunarodnih konvencija koje se odnose na borbu protiv navedenih vrsta kriminala.

S obzirom da su aktivnosti na stvaranju neophodnih kadrovskih, finansijskih, prostornih i materijalno-tehničkih uslova, neophodnih za uspješnu primjenu ovih zakona vođene od strane izvršne vlasti nedovoljnom dinamikom, može se konstatovati da, kao i prethodnih godina, i u 2022. godini nisu ostvareni uslovi za početak funkcionisanja posebnih odjela Federalnog tužilaštva i Vrhovnog suda. Ni do kraja 2022. godine zbog neobezbjeđenja potrebnih budžetskih sredstava kao ni potrebnog prostora, VSTV BiH nije mogao imenovati tužioce, a nije mogao ni otpočeti proces zapošljavanja potrebnog broja državnih službenika i namještenika. Federalno tužilaštvo će u narednom periodu nastaviti aktivno učestvovati u obavljanju onih aktivnosti koje će biti usmjerene na stvaranje uslova za početak primjene Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH.

Međutim, u mjesecu augustu 2022. godine, Vlada FBiH je Federalnom tužilaštvu FBiH dostavila Akcioni plan za implementaciju Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, na šta je Federalno tužilaštvo FBiH

dostavilo Vladi FBiH izjašnjenje kojim podržava Akcioni plan i bez datih primjedbi. U vezi s navedenim, Vladi FBiH je dat prijedlog za imenovanje člana u Koordinacioni tim za praćenje implementacije Akcionog plana. Vlada FBiH je u mjesecu decembru 2022. godine dala saglasnost na Memorandum o saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem BiH u cilju provedbe projekta izgradnje „Palate pravde“ namijenjene za smještaj federalnih pravosudnih institucija sa posebnim odjelima.

Dakle, kao što je to već navedeno, tokom 2022. godine donesene su određene odluke i poduzete konkretne aktivnosti na rješavanju trajnog smještaja pravosudnih institucija na nivou Federacije BiH izgradnjom „Palate pravde FBiH“, čime će biti i trajno riješeno pitanje smještaja Posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH.

Uporedo sa navedenim, usvojena je i Odluka Vlade FBiH kojom se rješava privremeni smještaj Posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH u postojećoj zgradi u ulici Valtera Perića, na način da je potrebno izmjestiti Federalno ministarstvo pravde i Ustavni sud Federacije BiH, čime bi se oslobodila dva sprata postojeće zgrade za privremeni smještaj ovih odjela, do završetka radova na izgradnji i osposobljavanju „Palate pravde FBiH“. Nakon izmještanja ovih institucija, postojeće prostorije će biti potrebno renovirati i prilagoditi potrebama budućih Posebnih odjela, a realizacija ovih aktivnosti očekuje se u toku 2023. godine.

Federalno tužilaštvo FBiH je aktivno učestvovalo u radu Interresorne grupe Vlade FBiH, koja je sačinila analizu potreba za smještajnim prostorom Posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH. Održano je više sastanaka Interresorne grupe prilikom čega su razmatrane mogućnosti privremenog smještaja Posebnih odjela, te obilasci lokacija, što je na kraju dovelo do donošenja konačnog stava Vlade FBiH o potrebi izgradnje zgrade za trajno osposobljavanje funkcionisanja Posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH, kao i stava o privremenom rješenju smještaja do izgradnje nove zgrade.

Finansiranje kantonalnih tužilaštava iz 10 budžeta kantona, osim rascjepkanosti, ukazuje i na mogućnost lokalnih uticaja na nezavisnost i samostalnost rada kantonalnih tužilaštava, zbog čega je ovakav način finansiranja neodrživ i neprihvatljiv, posebno sa aspekta obezbjeđenja uslova koje BiH treba da ostvari prema Sporazumu o pridruživanju Evropskoj Uniji. Visina budžetskih sredstava za rad kantonalnih tužilaštava različita je od kantona do kantona i zavisna u prvom redu od veličine tužilaštva i broja zaposlenih, ali i od ekonomske snage kantona, tako da ova okolnost sprječava ujednačavanje standarda u procesu finansiranja. Zbog toga je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH Ministarstvu pravde FBiH još 2008. godine dostavilo nacrt jedinstvenog Zakona o tužilaštvima u FBiH u kojem je, između ostalog, predviđeno da se finansiranje kantonalnih tužilaštava vrši iz budžeta FBiH, ali i neka druga rješenja usmjerena na stvaranje uslova za efikasniji rad kantonalnih tužilaštava.

PREPORUKE

U predstavljenj Informaciji, pored osnovnih podataka o obimu i kvalitetu rada kantonalnih tužilaštava u postupku primjene Krivičnog zakona FBiH, naznačeni su prisutni problemi koji znatno otežavaju uslove pod kojima kantonalni tužioc i vrše svoje funkcije i primjenjuju Krivični zakon FBiH pred sudovima u FBiH. Ti problemi su organizacione, kadrovske i materijalne prirode i oni su od znatnog i direktnog uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaca i kantonalnih tužilaštava u cjelini. S obzirom na brojnost tih problema, mogle bi se istaći brojne preporuke u odnosu na aktivnosti koje bi trebalo hitno preduzimati u narednom periodu, kako na federalnom, tako i na kantonalnom nivou.

Međutim, polazeći od nadležnosti Vlade FBiH, fokus će biti na onim preporukama koje bi u narednom periodu mogla realizovati Vlada FBiH, i to:

1. Intenzivirati aktivnosti na razmatranju nacrta Zakona o tužilaštvima u FBiH koji je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH prije više od 10 godina dostavilo Federalnom ministarstvu pravde radi razmatranja na Vladi FBiH i pokretanju postupka njegovog usvajanja od strane Parlamenta FBiH;
2. Kontinuirano preduzimati aktivnosti na kadrovskom i materijalnom snaženju svih tužilaštava u FBiH, te u tom smislu dati preporuke vladama kantona u FBiH, jer je to neophodan uslov povećanja efikasnosti rada tužilaštava;
3. Ustrajati u stvaranju uslova za početak rada posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH u cilju efikasnijeg otkrivanja i gonjenja počinitelaca krivičnih djela u oblasti organizovanog kriminala i korupcije. Provoditi dalje aktivnosti radi realizacije zaključaka održanih povodom ovog pitanja u toku 2019. godine, a koji zaključci su navedeni u ovom izvještaju¹¹, zatim ustrajati u realizaciji Akcionog plana za implementaciju Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH iz 2022. godine, te postupati u skladu sa Memorandumom o saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem BiH koji se odnosi na provedbu projekta izgradnje „Palate pravde“ namijenjene za smještaj federalnih pravosudnih institucija sa posebnim odjeljenjima.
4. Razmotriti kaznenu politiku sudova i ocijeniti potrebu davanja preporuka sudovima, uvažavajući njihovu nezavisnost i samostalnost, da preispitaju da li je kaznena politika u funkciji ostvarivanja svrhe kažnjavanja i efikasnog suzbijanja pojedinih vidova kriminala, odnosno preporuka tužilaštvima, uvažavajući takođe i njihovu nezavisnost i samostalnost, da energičnijim ulaganjem žalbi, posebno u odnosu na odluke o krivično-pravnim sankcijama, stvore procesne uslove da drugostepeni sudovi mogu preinačavati odluke prvostepeni sudova i izricati strožije kazne.

Broj: A – 117/23

Sarajevo, 14. juli 2023. godine

**GLAVNI FEDERALNI TUŽILAC
Munib Halilović**

¹¹ U okviru naslova “Druge okolnosti od uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH”